Odlišné stanovisko soudců Vladimíra Sládečka a Radovana Suchánka ve věci Pl. ÚS-st. 38/14

V souladu s ustanovením § 14 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), podáváme toto nesouhlasné odlišné stanovisko k odůvodnění stanoviska pléna.

I.

V odůvodnění stanoviska by bylo třeba především zdůraznit (a doplnit), že změna právního názoru Ústavního soudu se zakládá především na nedávné novele zákona o Ústavním soudu provedené zákonem č. 404/2012 Sb. Tato novela, účinná od 1. ledna 2013, zvýraznila v novém znění ustanovení § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zásadu subsidiarity ústavní stížnosti jako opravného prostředku *ultima ratio*, když od uvedeného data je třeba vyčerpat – kromě ostatních zákonných procesních prostředků k ochraně práva stěžovatele – i mimořádný opravný prostředek, jehož přípustnost závisí na uvážení orgánu, který o něm rozhoduje (§ 75 odst. 1 věta za středníkem). Zatímco totiž do 31. 12. 2012 představovalo ust. § 75 odst. 1 věty za středníkem výjimku ze zásady vyčerpání všech procesních prostředků před podáním ústavní stížnosti, novelou byla tato výjimka zrušena, takže toto ustanovení má nyní význam jiný – pouze demonstruje, resp. utvrzuje princip obsažený ve větě před středníkem (normativně je vlastně nadbytečné). Jediným mimořádným opravným prostředkem, který podle platného znění zákona o ÚS nemusí být vyčerpán, je návrh na obnovu řízení (§ 72 odst. 3). Ústavní stížnost je tudíž posledním, hraničním (vnitrostátním) prostředkem k ochraně ústavně zaručených práv, neboť tato práva jsou v souladu s čl. 4 Ústavy České republiky pod ochranou (celé soustavy) soudní moci. Tedy nejen pod ochranou Ústavního soudu, ale i soudů rozhodujících ve věcech civilních, trestních a správních. Zvláště pak mají být základní práva střežena vrcholnými soudními orgány, tj. Nejvyšším soudem a Nejvyšším správním soudem.

Eventuální námitku, že podle důvodové zprávy k uvedené novele se mělo na mysli toliko dovolání v civilních věcech, nelze akceptovat. Jak je všeobecně známo, důvodová zpráva má jen podpůrný, orientační výkladový charakter (je pramenem zejména pro výklad historický), a není tedy nikterak závazná. Současná dikce § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu nijak nerozlišuje, zda má jít toliko o mimořádný opravný prostředek v civilním či i v jiném právním řízení. Možná bylo úmyslem zákonodárce v novelizovaném ustanovení směřovat jen na civilní proces, přijatá dikce to však nepotvrzuje. Ústavní soud měl při výkladu tohoto ustanovení také přihlédnout ke své předchozí judikatuře, kde s odkazem na Gustava Radbrucha uvažoval o „moudrosti“ zákona: „*Vůle zákonodárce není metodou výkladu, nýbrž cílem výkladu a výsledkem výkladu, výrazem pro apriorní nezbytnost systémově-nerozporného výkladu celého právního řádu. Je proto možné konstatovat jako vůli zákonodárce to, co nikdy jako vědomá vůle autora zákona nebylo přítomno. Interpret může rozumět zákonu lépe, než mu rozuměl jeho tvůrce, zákon může být moudřejší než jeho autor - on právě musí být moudřejší než jeho autor.*“ (nález sp. zn. III. ÚS 671/02, stejně v odlišném stanovisku k nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/02).

Z výše uvedeného se podává, že Ústavnímu soudu nemůže příslušet posuzování, zda je v konkrétním případě dán relevantní důvod, příp. důvody ve smyslu ust. § 265b tr. řádu, tj. zda je dovolání v trestních věcech přípustné. Ostatně ani naplnění dovolacího důvodu v civilním řízení Ústavní soud nezkoumá, pokud posuzuje i rozhodnutí dovolacího soudu. Ústavní soud se proto necítí ani povolán k event. „přezkumu“ úvah stěžovatele, resp. jeho právního zástupce o přípustnosti dovolání v trestních věcech. Toto posouzení novela č.

404/2012 Sb. definitivně přesunula na Nejvyšší soud. Ústavní soud tak – pokud ovšem dovolání není v poučení výslovně zcela vyloučeno – může přezkoumávat napadená rozhodnutí až po vyřízení dovolání, byť by dovolání bylo třeba odmítnuto.

II.

Nemůžeme také akceptovat závěrečný bod 28 stanoviska, kde se uvádí, že „s ohledem na práva účastníků řízení a zejména s přihlédnutím k principu právní jistoty se toto stanovisko použije na ústavní stížnosti podané k Ústavnímu soudu dnem následujícím po dni vyhlášení stanoviska ve Sbírce zákonů“. Takový názor, resp. aplikační postup zcela odporuje pojímání institutu (sjednocujícího) stanoviska pléna podle § 23 zákona o Ústavním soudu, jak vyplývá i ze samotné dikce tohoto ustanovení („stanoviskem pléna je senát v dalším řízení vázán“). Podle našeho názoru je účelem stanoviska pléna podle § 23 zákona o Ústavním soudu právě sjednocování judikatorní činnosti Ústavního soudu ve vztahu právním názorům vysloveným v jeho dosavadních nálezech. To znamená, že v situaci, kdy senát dospěje k závěru, že nemůže při řešení konkrétní věci nadále přijmout dosavadní meritorní judikaturu (způsob rozhodování), otázku předloží k posouzení plénu (a rozhodnutí v dané věci tím odloží na pozdější dobu), tedy vyčká sjednocujícího stanoviska, aby mohl posléze v souladu s tímto stanoviskem o „odložené“ věci rozhodnout.

Závěr obsažený v bodu 28 stanoviska, podle něhož by se stanovisko právě nemělo vztahovat na I. senátem Ústavního soudu projednávané věci sp. zn. I. ÚS 1662/13, I. ÚS 1677/13 a I. ÚS 2164/13, v nichž tento senát dospěl k právnímu názoru odchylnému od právního názoru, na němž se zakládaly dosavadní nálezy Ústavního soudu, tedy odporuje smyslu a účelu ustanovení § 23 zákona o Ústavním soudu.

V Brně dne 4. března 2014

Vladimír Sládeček Radovan Suchánek